Painettu 2021 numeroitua kappaletta Porvoossa
Lotta Svärd -järjestön ja Sotilaskotiliiton satavuotisjuhlan kunniaksi
600 sivua – 526 kuvaa

KUNNIANOSOITUS SUOMEN NAISELLE

RINTAMALLA JA KOTIRINTAMALLA 1939–44

Ennen näkemättömän laaja kuva- ja tietoteos naisten elintärkeästä toiminnasta Suomen puolesta talvi- ja jatkosodassa 1939–44

KOLME ARTIKKELIKOKONAISUUTTA:

Kaari Utrio taustoittaa artikkelissaan UHRIT JA TOIMIJAT naisten osaa Euroopan sodissa keskiajalta 2000-luvulle.

Sari Savikon artikkeli KAHDELLA RINTAMALLA kertoo naisten ponnisteluista sota- sekä koti-rintamalla tehtävälähtöisesti. Kuinka naiset kannattelivat puolustusvoimia ja yhteiskuntaa kasvattajina, hoivaajina, muonittajina, varustajina ja joka paikan puurtajina? Minkälaista henkistä vahvuutta ja tukea heiltä odotettiin ja vaadittiin?

Hanna Pukkila-Toivonen esittelee artikkelissaan JÄRJESTÖTYÖSSÄ keskeisiä järjestöjä, joiden riveissä naiset tekivät mittaamattoman määrän arvokasta vapaaehtoistyötä armeijan sekä sodasta kärsineiden hyväksi.

Ilman naisia ei Suomen armeija olisi pysynyt taistelukunnossa eikä kansa hengissä kohtalokkaina vuosina 1939–40 ja 1941–44. Uusi suurteos on silmiä avaava kavalkadi naisten usein unohdetusta sotatyöstä.

NAISTEN JÄRJESTÄYTYMINEN SEKÄ MAANPUOLUSTAJIEN ETTÄ SODASTA KÄRSIVIEN TUEKSI ON TALVISODAN IHME SIINÄ MISSÄ PIENEN KÖYHÄN ARMEIJAN KYKY PUOLUSTAUTUA HYÖKKÄÄVÄÄ JÄTTILÄISTÄ VASTAAN.

NAISET TEKIVÄT sotavuosina valtavasti isänmaan hyväksi, sekä palkattuina että palkatta. Työikäisiä naisia oli toista miljoonaa, ja valtaosa toimi poikkeusaikana useissa tehtävissä. Naiset sekä astuivat miesten tehtäviin että tekivät kahta kovemmin perinteisiä töitään mm. navetoissa, leivinuunien äärellä, elintarvike- ja tekstiilitehtaissa ja ompelimoissa. Monet puursivat kahta työtä: päivät toimivat siviiliammatissa tai kotitilalla, illat tai yöt ahersivat vapaaehtoistyössä. Lisäksi nainen oli tavallisesti päävastuussa kodin ja lasten hoidosta.

RINTAMAKUUMETTA oli naisillakin – pyrittiin mahdollisimman likelle taisteluja, sinne missä työskentelyä pidettiin kaikkein tärkeimpänä. Monet uhrasivat vapaaehtoisina rintamalla nuoruutensa, terveytensä, jopa henkensä.

PUOLUSTUSVOIMIA TUKEVIIN tehtäviin osallistui sotavuosina ainakin 150 000 suomalaisnaista. Rintamajoukoissa työskenteli samanaikaisesti vähintään 20 000 naista koko talvi- ja jatkosodan ajan. Esimerkiksi jatkosodan alussa puolustusvoimien palveluksessa oli noin 30 000 naista. Vaikka naisia ei sijoitettu etulinjaan (aivan talvisodan alkua lukuun ottamatta), uhkasivat sotatoimialueella työskenteleviä lukuisat vaarat ilmahyökkäyksistä vihollispartioihin, kylmettymisestä tapaturmiin.

RINTAMALLA OLLEISTA naisista arviolta 40 % oli lottia. Sotatoimialueella työskenteli myös sotilaskotisisaria, sairaanhoitajia, terveyssisaria, kätilöitä, diakonissoja ja SPR:n apusisaria sekä työvelvollisia ja muuta palkattua työvoimaa. Työ saattoi olla varsin samanlaista riippumatta siitä, minkä järjestön jäsen tai kenen palkkaama tekijä oli.

KOTI- JA SOTATOIMIALUEEN välillä oli jatkuvaa liikettä, varsinkin jatkosodan aikana. Vain pieni osa naisista työskenteli rintamalla koko sodan, lotista noin joka kymmenes. Sotatöissäkin oli kausivaihtelua: kun maalaislotta lähti kanttiinistaan kesäksi kotitilalle maataloustöihin, tilalle saatiin ehkä kansakoulunopettaja tai opiskelijaneito. Perhesyyt ja työ kotirintamalla saattoivat estää kentälle lähtemisen, ja toisaalta komennuspaikkakin saattoi olla kotialueella.

ERI JÄRJESTÖJEN naiset tekivät työtä rinnakkain työilloissa, talkoissa ja komennuksilla. Monesti toimintaa organisoivat yhdistykset, joissa oli jäseninä useita järjestöjä. Tällaisia olivat esimerkiksi Suomen Huolto tai Naisten Työvalmiusliitto. Usein naiset kuuluivat moneen yhdistykseen, eikä käytännön työssä välttämättä ollut niin selvää, puurrettiinko jotakin marttana, lottana vai vaikkapa maatalousnaisena.

pientilallinen – tehdastyöläinen – lotta – sotilaskotisisar – martta – maatalousnainen – työtyttö – apusisar
asevelinainen – sairaanhoitaja – lääkäri – hammaslääkäri – opettaja – kotiapulainen – myymälänhoitaja
kansanhuoltovirkailija – karjakko – raitiovaunukuljettaja – kokki – teologi – satamatyöläinen
talkoolainen – työvalmiusnainen – huoltoemäntä – sotakummi – kotitalousneuvoja – varainkerääjä
puhelunvälittäjä – postinkantaja – konttoristi – muurari – pesulatyöntekijä – ompelija – äiti – sisar – puoliso ...

Jokainen nainen oli osa puolustusrintamaa.

Arvoteos kestää sukupolvelta toiselle.

Numeroitu suurteos kertoo myös jälkipolville,
mitä Suomen nainen teki ja koki 1939–44.

Mitat 250 x 300 mm, 600 sivua, 526 kuvaa
Tekstit Sari Savikko, Hanna Pukkila-Toivonen, Kaari Utrio
Nahkaselkä pintein, kaksi lukunauhaa
ISBN 978-952-7319-04-8

Painettu Porvoossa suomalaiselle paperille
Rajoitettu, numeroitu painos 2021 kappaletta

AMANITA | SUOMALAISIA SUURTEOKSIA VUODESTA 1990 | WWW.AMANITA.FI | INFO@AMANITA.FI | 02 7489 500